

Vaikutusten ennakoarviointi Kuopion kaupungin päätöksenteossa

Maapoliittinen ohjelma 2026

Lauri Lytsy, Jarkko Meriläinen

Merkkien selitykset

- ++ Merkittävä ja pitkäaikainen myönteinen vaikutus
- + Lyhytaikainen myönteinen vaikutus
- o Neutraali vaikutus tai ei vaikutuksia asiaan
- Lyhytaikainen kielteinen vaikutus
- Merkittävä ja pitkäaikainen kielteinen vaikutus

Päätöksen vaikutus

Strategiavaikutukset			
Kuopion strategia: Kuopio 2035 strategia			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Kestävä kasvu <ul style="list-style-type: none">Kasvava, kansainvälinen ja monipuolinen elinkeinoelämäKoulutus ja osaava työvoimaKestävä yhdyskuntarakenne ja täydennysrakentaminenVaikuttaminen ja tunnettuus	++	Maapoliittiseen ohjelmaan sisältyvä keinovalikoima mahdollistaa kaupungin mahdollisuudet varmistaa mahdollisuudet kaupungin kasvuun maanhankinnalla. Maanhankinta viime kädessä lunastamalla on mm. uusien yritysalueiden tuotantoa ajatellen ratkaisevan tärkeää. Täydennysrakentamisen mahdollisuuksia edistetään maanhankinnalla ja maankäytösopimuksilla sekä maankäytösopimukseen liittyvillä kannustimilla. Toimiva pitkäjänteinen maapolitiikka on kasvun edellytys.
2	Elämänvoima <ul style="list-style-type: none">Laadukas kasvatus ja opetusOsallistuvat ja hyvinvoivat asukkaatTerveellistä ja turvallista elämää tukeva elämisen ympäristö	++	Kaupungin maanhankintaan perustuva ensikertainen asemakaavoitus mahdollistaa alueiden kaavoittamisen kaupungin strategisten tavoitteiden mukaisesti.
3	Muutosvoimainen työyhteisö <ul style="list-style-type: none">Osaava ja hyvinvoiva henkilöstöPalvelut ja rakenteet vastaavat tulevaisuuden tarpeitaKestävä talous	++	Maanhankinnalla ja tarvittaessa lunastamalla voidaan palveluita varten tarvittavat tontit saada kaupungin omistukseen. Maan hankkiminen ennen ensimmäistä asemakaavoitusta mahdollistaa kaupungin laajenemisalueiden tonttien luovutustulosten saamisen kaupungille. Tämä edesauttaa alueiden toteuttamisen ja palveluiden

			järjestämisen rahoitusta sekä on kestävä talouden kannalta erittäin tärkeää.
Johtopäätös ja perustelut: Edellä mainituilla perusteluilla päätösesityksen mukaisen maapoliittisen ohjelman sisältö ja käytettävät maapoliittiset keinot tukevat kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista.			

Vaikutukset ihmisiin (Ennakoarvio päätösten sosiaalisista ja terveysvaikutuksista eri ihmisryhmiin, esimerkiksi sukupuolen, seksuaalisen suuntautumisen, iän, asuinpaikan, kielen, kulttuuritaustan, tulojen, koulutuksen, ammatti- ja työmarkkina-aseman tai erityisryhmän tms. mukaan.)			
Mihin väestöryhmiin päätöksellä on vaikutuksia: Merkitse rastilla ikäryhmät: Kaikki ☒ Aikuiset ☐ Ikääntyneet ☐ Lapsiin ja nuoriin kohdistuvat vaikutukset kuvataan kohdassa "Lapsivaikutusten arviointi" Kohdistuuko päätös jonkinkin tiettyyn väestöryhmään Ei, Kyllä, mihin _____			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Palvelujen saatavuuteen ja yhdenvertaisuuteen, sekä laatuun (esimerkiksi koulutus, kulttuuri ja liikunta jne.)	+	Maapoliittisten keinojen käyttäminen luo mahdollisuuden kaupunkisuunnittelun keinoin tuottaa tontteja palveluiden järjestämiseen.
2	Sosiaaliseen elinympäristöön (esimerkiksi ihmissuhteisiin, syrjintään, yhteisöllisyyteen, yhteisölliseen, kulttuuriseen tai hengelliseen osallistumiseen)	+	Toimiva maapolitiikka mahdollistaa yhdyskuntasuunnittelun, joka tukee hyvän sosiaalisen elinympäristön muodostumista.
3	Elintapoihin (esimerkiksi ruokavalioon, päihteiden käyttöön, liikuntaan, virkistäytymiseen, riskikäyttäytymiseen)	+	Kaupungin omistuksessa olevat metsät sekä viher- ja virkistysalueet mahdollistavat hyvää elämää edistävät liikunta- ja ulkoilumahdollisuudet. Kaupungin omistuksessa oleville alueille on mahdollista kaavoittaa liikunta- palveluiden tontteja.
4	Terveyteen (fyysinen, psyykinen, sosiaalinen)	+	Ks. perustelut yllä. Kaupungin maanomistus mahdollistaa monipuoliset ulkoilureitit, laavut, tulentekopaikat, leikkikentät, lähiliikuntapaikat yms. kohteet. Virkistys- ja liikuntamahdollisuuksilla on positiiviset vaikutukset terveyteen.
5	Osallistumiseen (osallistuminen päätöksiin ja vaikuttaminen, tiedonsaanti jne.)	o	Pätösesityksen mukaisella maapoliittisella ohjelmalla ei arvioida olevan vaikutuksia osallistumiseen. Maapoliittisissa toimenpiteissä ensisijaisena keinona on aina

			vapaaehtoinen sopiminen, jolloin neuvotte- luosapuolella on mahdollisuus vaikuttaa asi- aan.
6	Väestöryhmien toimeentulo (työllisyys, talous, varallisuus jne.)	++	Kaupungin maapolitiikalla mahdollistetaan mm. yritysalueiden tuotanto. Yrityksillä on siten mahdollisuus sijoittua Kuopioon tai laa- jentaa nykyistä toimintaansa. Työpaikka- määrän kasvun mahdollistaminen luo mah- dollisuuksia väestön toimeentulon parantu- miseen.
7	Yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon, kuten suku- puolten välinen tasa-arvo sekä terveys- ja hyvin- vointierojen kaventaminen	+	Maapoliittisten keinojen käyttäminen perus- u pitkäjänteiseen toimintatapaan ja yhden- vertaiseen maanomistajien kohteluun. Kaupun- n maanhankintaan perustuva maapolitiikka mahdollistaa maanhankinnassa samoin perus- in maksettavat korvaukset riippumatta tule- n asemakaavan sisällöstä.
Johtopäätös ja perustelut			
Yllä mainituilla perusteluilla maapoliittisen ohjelman mukaisella toiminnalla on positiivisia vaikutuksia.			

Lapsivaikutusten arviointi (LAVA) (Ennakoarvio päätösten vaikutuksista lapsen oikeuksien toteutumiseen.)			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Lapsen oikeus elämään, henkiinjäämiseen ja kehity- tymiseen (6 artikla) (esimerkiksi fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen terveyteen ja turvallisuuteen, perheeseen, asumi- seen, liikkumiseen, vapaa-aikaan ja harrastuksiin, kaverisuhteisiin, oikeuteen saada laadukasta ope- tusta tai varhaiskasvatusta tai pedagogista/ eri- tyistä tukea)	+	Maapoliittisen ohjelman mukaisten maan- hankintakeinojen käyttäminen ja tonttien luovuttaminen mahdollistaa monipuolisten liikunta-, virkistys- ja ajanviettokehteiden suunnittelun ja toteuttamisen. Kohteet voi- vat olla joko julkisia tai yksityisiä palveluita.
2	Syrjimättömyys ja yhdenvertaisuus (2 artikla) (esimerkiksi miten vaikuttaa läheisiin ja jatkuviin ihmissuhteisiin, erilaisiin lapsiryhmiin, eri alueilla asuviin, erityisen haavoittuvassa asemassa ole- viin lapsiin, lasten syrjäytymiseen)	+	Tonttien luovutusperiaatteilla ja mm. maan- käyttösopimusehdoilla voidaan vaikuttaa asuntotuotantoon siten, että asuinalueilla o- monipuolisesti erilaisia asumismuotoja. Tämä vähentää alueiden segregaaation riskiä.
3	Lapsen oikeus tulla kuulluksi ja hänen näkemys- tensä kunnioittaminen (12 artikla)	o	Maapoliittisen ohjelman luonnos on ollut in- ternetissä nähtävillä ja kaikkien kommentoi- tavissa.

	(Miten lasten/ nuorten kanssa on käsitelty asiaa ja miten heitä on kuultu? Mitä näkemyksiä heillä on ollut)		
4	Miten lapsiin ja nuoriin kohdistuvia myönteisiä vaikutuksia voidaan vahvistaa? Miten lapsiin ja nuoriin kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia voidaan poistaa tai ainakin lieventää?	+	Maapoliittisessa ohjelmassa on periaatteet, miten maata hankitaan yhdyskuntarakentamisen piiriin eri alueilla. Lisäksi ohjelmassa on mm. tonttien luovuttamiseen liittyviä periaatteita. Maapolitiikka antaa mahdollisuuksia kaupunkisuunnittelulla luoda lasten asemaan myönteisesti vaikuttavia asioita.
Johtopäätökset ja perustelut (lapsen edun huomioiminen, 3.1 artikla)			
Yllä todetuilla perusteluilla toimiva maapolitiikka voi parantaa lasten asemaa mahdollistamalla mm. kaupunkisuunnittelulla viihtyisiä ja turvallisia alueita.			

Vaikutukset maaseutuun (Ennakoarvio päätöksen vaikutuksista erityisesti maaseudun toimintaympäristöön.)			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Maaseudun palvelut (asumisen ja palveluiden saatavuus, laatu ja hinta, saavutettavuus, yhteydet ja infrastruktuuri)	+	Hankkimalla tarvittaessa maata kaavoitusta varten maaseututaajamista ja palveluita sisältäviltä kyläalueilta voidaan laadukkaiden asuntotonttien tuotannolla ja uusien yritysalueiden tuotannolla tukea maaseudun palveluiden elinvoimaa.
2	Maaseudun elinvoima (elinkeinot, yrittäjyys ja työ, osaaminen, vahvuudet ja vetovoimatekijät)	+	Hankkimalla tarvittaessa maata kaavoitusta varten maaseututaajamista ja palveluita sisältäviltä kyläalueilta voidaan laadukkaiden asuntotonttien tuotannolla ja uusien yritysalueiden tuotannolla tukea maaseudun palveluiden elinvoimaa.
3	Maaseudun demokratia (yhteisöllisyys, sosiaalinen pääoma ja kansalaisten osallistuminen)	o	Päätösesityksen mukaisella maapoliittisella ohjelmalla ei arvioida olevan vaikutuksia osallistumiseen. Maapoliittisissa toimenpiteissä ensisijaisena keinona on aina vapaaehtoinen sopiminen, jolloin neuvotteluosapuolella on mahdollisuus vaikuttaa asiaan.
4	Miten maaseudulle kohdistuvia myönteisiä vaikutuksia voidaan vahvistaa? Miten maaseudulle kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia voidaan poistaa tai ainakin lieventää?	+	Kaupungin maapolitiikalla voidaan vaikuttaa siihen, että maaseututaajamisessa on tontteja halukkaille rakentajille ja yrityksille. Kaupungin maapolitiikalla ei kuitenkaan voida vaikuttaa yleisiin megatrendeihin.
Johtopäätös ja perustelut			

Vaikutukset ympäristöön ja ilmastoon (Ennakoarvio vaikutuksista, jotka aiheutuvat luonnonvarojen ja energian käytöstä ja niihin liittyvistä päästöjen ja jätteiden määrästä, kulutuskäyttäytymisen muutoksesta ta toimintojen sijoittumisesta ja niihin liittyvistä liikkumis- ja liikenneratkaisuista.)

		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Fyysiseen elinympäristöön ja viihtyvyyteen (työ- ja asumisolot, liikenne- ja liikkumismahdollisuudet, esimerkiksi melu, ilman epäpuhtaus, onnettomuusriski jne.)	+	Toimiva maapolitiikka osaltaan mahdollistaa kaupunkisuunnittelun siten, että fyysisestä elinympäristöstä voidaan tehdä terveellinen ja turvallinen.
2	Maaperään, vesistön ja luonnon monimuotoisuuteen	+	Maanhankinnalla voidaan vaihtomaavarannoksi hankkia maata muualtakin kuin kaupungin laajenemisalueilta. Sellaisia maanhankinnan mukana tulleita alueita voidaan tarvittaessa käyttää monimuotoisuuden turvaamiseen.
3	Kasvihuonekaasujen päästöjen vähentämiseen ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja varautumiseen	+	Maapoliittiset keinot luovat keinoja hankkia täydennysrakentamisalueita yhdyskuntarakentamisen piiriin mm. maanhankinnalla ja maankäyttösopimuksilla. Maapoliittisen ohjelmaan sisältyy kannustimia täydennysrakentamiskohteissa. Maankäyttökorvausta ei peritä olevien asuinrakennusten kerroskorotuksissa eikä ullakkorakentamisessa. Tämä kannustaa asuntojen tuotantoon olevan kaupunkirakenteen sisälle. Uusien yritysalueiden maanhankinta mahdollistaa niiden esirakentamisen suunnittelun ja toteutuksen isoina kokonaisuuksina, jolloin maanaineksen kuljettamisen tarve alueelta ulos vähenee. Se on hiilidioksidipäästöjä vähentävä tekijä.
4	Luonnonvarojen käyttöön, jätteiden määrään ja haitallisuuteen sekä kierrätysasteeseen	+	Asuntorakentamisen täydennysrakentamista tuettaisiin siten, että asuntojohdeissa, joissa oleva rakennuskanta pääosin säilytettäisiin ja tontille tulisi lisärakentamista, saisi maankäyttösopimuksen mukaisesta korvauksesta alennuksen.
5	Maisemaan, kaupunkikuvaan, kulttuuriperintöön	+	Toimiva maapolitiikka osaltaan mahdollistaa maisemallisesti ja kaupunkikuvallisesti hyvän kaupunkisuunnittelun. Kaupungin tontinluovutusprosessiin kuuluu suunnittelun laadun ohjaus kerros-, rivitalo- ja yritystonteilla.
6	Rakennettuun ympäristöön ja yhdyskuntarakenteeseen	++	Ensimmäisten asemakaavojen laatiminen mahdollistaa laajenemisalueiden yhdyskuntarakenteen kokonaisvaltaisen suunnittelun ja rakentamisen etenemisen ohjelmoinnin kaupungin harkitsemalla tavalla.

			Yritystonttien myyminen vaikeuttaa alueiden käytön suunnittelua pitkällä tähtäimellä.
<p>Johtopäätös ja perustelut</p> <p>Maapoliittisen ohjelman vaikutukset ympäristöön ja ilmastoon ovat positiivisia. Kaupunkisuunnittelulla on niihin suurempi vaikutus. Ilmastovaikutukset ja vaikutukset kohtiin 2-5 jäänevät vähäisiksi yritystonttien esirakentamisen tuottamia hyötyjä lukuun ottamatta.</p> <p>Yritystonttien myyminen vaikeuttaa yritysalueiden maankäytön suunnittelua tulevaisuudessa pitkällä tähtäimellä, koska maanomistus yritysalueilla pirstaloituu.</p>			

Ennakoarvio vaikutuksista kunnan talouteen ja henkilöstöön			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Kunnan henkilöstöön (asema, määrä, osallistuminen jne.)	o	Maapoliittisella ohjelmalla ei arvioida olevan vaikutuksia kaupungin henkilöstöön edelliseen maapoliittiseen ohjelmaan verrattuna.
2	Kunnan talouteen (menoihin, tuloihin, investointeihin, velkaantumiseen jne.)	++	Kaupungin harjoittamalla pitkäjänteisellä maapolitiikalla on ollut suuri vaikutus kaupungin talouteen. Ensisijainen tontin luovutusmuoto on ollut vuokraus, jonka aiheuttamana vuotoinen ulkoinen maanvuokratulo on yli 23 miljoonaa euroa vuonna 2026. Yritystonttien myynnin mahdollistaminen lisää niiden myyntiä, millä on vaikutuksia vuokratuloihin. Tätä vaikutusta on vaikea arvioida, koska yritysten halu ostaa vuokratontti omaksi selviää vasta maapoliittisen ohjelman hyväksymisen jälkeisinä vuosina.
3	Tuloksellisuuteen, tuottavuuteen ja toimintatapoihin	++	Toimiva maapolitiikka mahdollistaa tontinluovutustulojen saamisen kaupungille.
<p>Johtopäätös ja perustelut</p> <p>Maapoliittisella ohjelmalla on positiivisia vaikutuksia kaupungin talouteen. Yritystonttien laajemman myynnin mahdollistaminen vaikuttaa tulevaisuudessa vuokratulojen kasvua vähentävästi.</p>			

Vaikutukset yrityksiin (Vaikutukset, jotka aiheutuvat esimerkiksi julkisista hankinnoista, asunto- ja kaavoituspolitiikasta, liikennetarkoituksista tai kunnan talouspolitiikasta.)			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Edistää yritystoiminnan edellytyksiä paikkakunnalla / parantaa yritysten toimintaympäristöä	++	Kaupungin yritystonttituotanto maanhankinnasta tontin luovutukseen mahdollistaa yritysten sijoittumisen Kuopioon.
2	Yritystoiminnan monipuolistumiseen, markkinarakenteeseen ja liiketoimintaan	++	Kaupungin yritystonttituotanto maanhankinnasta tontin luovutukseen

			<p>mahdollistaa yritysten sijoittumisen Kuopioon. Tonttituotannon on oltava sellaista, että eri toimialojen tarpeet otetaan huomioon.</p> <p>Yritystontin omaksiostomahdollisuus voi parantaa yrityksen rahoituksen saantia ja pitkäjänteistä toiminnan suunnittelua.</p>
3	Työpaikkojen muodostumiseen	++	<p>Kaupungin yritystonttituotanto maanhankinnasta tontin luovutukseen mahdollistaa yritysten sijoittumisen Kuopioon.</p>
4	Yritysten kehittämiseen	+	<p>Yritystonttituotanto mahdollistaa myös yritysten toiminnan laajenemisen. Yritystontin omaksiostomahdollisuus voi parantaa yrityksen kehittämismahdollisuuksia.</p>
5	Yritysten työvoiman saantiin	+	<p>Asuntotonttitarjonnalla mahdollistetaan uusien asuntojen tuotanto ja siten asuntojen riittävyys työvoimalle.</p>
6	Yritysten tavara- ja työpaikkaliikenteeseen	+	<p>Maapoliittiset keinot mahdollistavat tarvittavien katualueiden hankinnan kaupungin omistukseen.</p>
7	Yritysten asiakasvirtaan	o	<p>Maapoliittisilla toimilla luodaan mahdollisuuksia yritysten sijoittumiseen, mutta asiakasvirtoihin vaikuttaa enemmän kaupunkisuunnittelu ja liikenneverkon toimivuus.</p>
8	Yritysten osallistumiseen julkisiin hankintoihin	o	<p>Maapoliittinen ohjelma ei arviolta vaikuta yritysten osallistumiseen julkisiin hankintoihin. Tonttituotannolla luodaan mahdollisuuksia yritysten sijoittumiseen Kuopioon ja yritystoiminnan laajentamiseen, jolloin niillä voi mahdollisesti olla paremmat edellytykset osallistua julkisiin hankintoihin.</p>

Johtopäätökset ja perustelut

Maapolitiikalla luodaan yrityksille sijoittumisedellytyksiä ja kasvumahdollisuuksia. Mahdollisuus ostaa yritystontti omaksi voi parantaa yritysten asemaa rahoituksen saannissa ja toiminnan pitkän aikavälin suunnittelussa. Yritysvaikutukset ovat siten positiivisia.